

Cristina-Lavinia Mureșan

Teste rezolvate

PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ

Examenul de Titularizare

Cristina-Lavinia Mureșan

Teste rezolvate de psihopedagogie specială pentru examenul de titularizare

București, 2022

TEST

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Realizați o analiză de două pagini în care să evidențiați caracteristicile tulburărilor specifice de învățare. În analiză veți:

- defini noțiunea de tulburări specifice de învățare
- enumera cele 4 criterii pe care trebuie să le întrunească tulburările specifice de învățare
- prezenta distincția între tulburările specifice de învățare și dificultățile de învățare
- enumera trei dificultăți de învățare care pot fi întâlnite în context școlar
- prezenta, la alegere, una dintre dificultățile specifice de învățare luând în considerare următoarele aspecte:
  - definirea dificultății specifice de învățare alese;
  - etiologia;
  - numirea a 3 tulburări care îi pot fi asociate;
- explica semnificația a trei modele prin intermediul cărora poate fi identificată dificultatea specifică de învățare prezentată anterior

Notă: Pentru respectarea numărului de pagini cerut se acordă 1 punct.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dă următorul enunț:

Planificarea intervenției constă în stabilirea unui program terapeutic din diverse domenii de acțiune ale terapiei ocupaționale care trebuie să țină seama de nivelul educațional al subiectului, caracteristicile dizabilității, mediul cultural în care trăiește și motivația sa pentru schimbare.

Pornind de la acest enunț, realizați o prezentare cu titlul „Specificul activităților educațional-terapeutice în psihopedagogia specială”, având în vedere următoarele:

- definirea noțiunii de terapie ocupațională;
- enumerarea a trei tipuri de activități care trebuie să se regăsească în desfășurarea procesului de terapie la copiii cu cerințe educative speciale;
- precizarea valențelor educațional-terapeutice ale activităților de terapie ocupațională;
- numirea etapelor procesului de terapie ocupațională care trebuie să se regăsească în planul de intervenție personalizat.

Notă: Pentru valorificarea adecvată a enunțului dat se acordă 1 punct.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Răspundeți la fiecare dintre următoarele cerințe ce vizează tematica pentru metodică disciplinei prevăzută în programa pentru *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar*:

- A. Definiți noțiunea de: item pedagogic.
- B. Prezentați comparativ itemii obiectivi și itemii semiobiectivi.
- C. Specificați în ce constă evaluarea predictivă.
- D. Prezentați o metodă tradițională de evaluare, utilizată în procesul de învățământ la elevii cu CES.

Teste rezolvate de psihopedagogie specială pentru examenul de titularizare

E. Argumentați importanța instruirii asistate de calculator în desfășurarea activității didactice în învățământul pentru elevii cu dizabilități, redactând un text coerent, semnificativ științific de 30 de rânduri.

SUGESTIE DE REZOLVARE

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Conform Manualului de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale (DSM-5), tulburarea de învățare intră în categoria tulburărilor neurodevelopmentale și reprezintă o grupare de tulburări care au origine biologică, debutează în perioada de dezvoltare și care, datorită deficitelor care apar în perceperea și procesarea corectă a informației se caracterizează prin dificultăți la nivelul scrisului, cititului și calculului matematic. Se numesc tulburări specifice de învățare deoarece afectează doar domeniul circumscris de termen: de exemplu, tulburare specifică a citirii.

Criteriile pe care trebuie să le întrunească tulburările specifice de învățare sunt: simptomatologie, persistență, criteriul funcțional și reperele de operaționalizare a performanței.

În primul rând, una dintre diferențele principale între tulburările de învățare și dificultățile de învățare o reprezintă etiologia.

De exemplu, tulburările de învățare se consideră că ar fi generate de cauze biologice în timp ce dificultățile de învățare se consideră că ar fi determinate de factori extrinseci individului (predare defectuoasă, factori socio-economici) sau de factori intrinseci psihoafectivi (motivație scăzută pentru învățare).

În al doilea rând, o altă diferență este reprezentată de faptul că dificultățile de învățare sunt temporare și pot fi ameliorate în timp ce tulburările de învățare sunt persistente și rezistente la intervenție.

În al treilea rând, în cazul tulburărilor de învățare, există consecințe destul de grave în sfera achizițiilor, iar erorile nu sunt întâlnite în cursul dezvoltării tipice. În cazul dificultăților de învățare, retardul este mai puțin marcant, mai omogen sub aspectul profilului reușitelor și eșecurilor, iar erorile sunt comune copiilor mai mici.

O altă diferență este dată de momentul debutului. Tulburările de învățare debutează încă de timpuriu în învățare în timp ce dificultățile de învățare pot să apară în diferite etape ale învățării, se instalează treptat, prin acumulări ale lacunelor în învățare.

Dificultățile de învățare care pot fi întâlnite în context școlar sunt: dislexia, disgrafia și discalculia.

Dislexia este o dificultate specifică de învățare care afectează achiziționarea, dezvoltarea abilităților de citire și a celor relaționate cu structura limbajului. Dislexia se caracterizează prin dificultăți la nivelul procesărilor fonologice, numire rapidă, memorie de lucru, viteză de procesare și dezvoltarea abilităților la un nivel inegal cu cel al abilităților cognitive. Este rezistentă la modelele convenționale, clasice de predare, dar efectul ei poate fi redus prin intervenție individualizată adecvată, inclusiv prin aportul tehnologiei și al consilierii de suport.

În ceea ce privește etiologia, încă nu se cunosc cu exactitate factorii care o determină însă se iau în considerare factori precum: ereditatea, factorii teratogeni (consum de alcool, tutun, substanțe), factorii medicali (prematuritatea, greutatea mică la naștere), care pot afecta funcționarea sistemului nervos.

Tulburările asociate dislexiei pot fi: dificultățile limbajului oral, tulburările atenționale și dificultățile în gestionarea spațiului și a timpului.

Modelele prin intermediul cărora poate fi identificată dislexia sunt: modelul discrepantei dintre performanța școlară și nivelul abilității intelectuale, modelul performanței școlare scăzute și modelul răspunsului la intervenție.

Modelul discrepantei dintre performanța școlară și nivelul abilității intelectuale este cel mai utilizat model, iar potrivit acestuia, pentru a determina dacă un individ prezintă dificultăți de învățare, trebuie să existe o discrepanță semnificativă între performanța școlară și nivelul de dezvoltare intelectuală. Potrivit acestui model, există o legătură între nivelul de dezvoltare cognitivă și performanța școlară.

Modelul performanței școlare scăzute conceptualizează dificultatea de învățare din perspectiva discrepantei dintre performanța manifestă și cea așteptată în raport cu vârsta. Totuși, deși o performanță scăzută este o condiție necesară pentru identificarea tulburărilor de învățare, nu este și suficientă.

Modelul răspunsului la intervenție pornește de la asumția că lipsa responsivității la intervenții care s-au dovedit în general eficiente indică un alt factor responsabil pentru performanțele scăzute în învățare, diferit de calitatea procesului instructiv-educativ.

În concluzie, este necesară o evaluare psihologică aprofundată pentru a se alege modalitatea optimă de intervenție.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Terapia ocupațională constă într-o activitate care presupune o înlănțuire sau un sistem ierarhizat de acțiuni care, la rândul lor, cuprind operații prin intermediul cărora are loc transformarea obiectelor materiale și/sau a informațiilor cu scopul ameliorării sau dezvoltării capacității individuale de adaptare și integrare în contextual relațiilor sociale sau comunitare a persoanei.

În procesul terapeutic este indicat să se cuprindă activități din cele trei domenii fundamentale.

1. **Activitățile de viață cotidiană** trebuie să includă acțiuni cum ar fi, de exemplu, pieptănatul, spălatul dinților, acțiuni care conduc la autonomia personală.
2. **Activitățile de muncă** pot include îngrijirea hainelor, întreținerea casei, gestiunea financiară.
3. **Activitățile de joc și loisir** vizează explorarea diverselor categorii de jocuri accesibile persoanei.

Activitățile de terapie ocupațională contribuie la creșterea încrederii în sine și conștientizarea valorizării sociale ca urmare a utilității rezultatului muncii în comunitatea din care copilul cu dizabilități face parte. De asemenea, se dezvoltă și componenta socială, contribuind la integrarea optimă în societate și la adaptarea la mediul său de viață.

Etapile procesului de terapie ocupațională care trebuie să se regăsească în planul de intervenție personalizat sunt:

- a. Etapa de stabilire a obiectivelor operaționale
- b. Etapa orientării – terapeutul explică subiectului activitatea pe care urmează să o desfășoare împreună, tipul performanțelor dorite și demonstrează modalități de realizare practică
- c. Etapa dezvoltării – terapeutul conduce subiectul în explorarea și practicarea efectivă a activității selectate
- d. Etapa finală în care terapeutul evaluează performanțele obținute de subiect

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Itemul pedagogic reprezintă cerința, întrebarea la care trebuie să răspundă elevul fiind un element al instrumentului de evaluare și constând în sarcina de lucru plus răspunsul așteptat.

B. Avantajele utilizării itemilor obiectivi sunt reprezentate de faptul că testează un număr mare de elemente de conținut într-un interval relativ scurt și asigură un grad de obiectivitate ridicat în măsurarea rezultatelor școlare. Itemii obiectivi au o fidelitate ridicată, pot fi utilizați la orice disciplină și presupun o structurare explicită a sarcinilor propuse.

Obiectivitatea acestor itemi are în vedere următoarele aspecte:

- Obiectivitatea construcției itemului-cerință este explicită, puternic structurată și corelată cu obiectivele evaluării
- Obiectivitatea percepției și a raportării la sarcină de către subiectul evaluat
- Obiectivitatea evaluării/notării – evaluatori diferiți acordă același punctaj pentru aceeași soluție.

Totuși există și dezavantaje în utilizare. De exemplu, itemii obiectivi antrenează capacitățile de tip reproductiv și sunt expuși la riscul răspunsurilor aleatorii.

Pe de altă parte, avantajele utilizării itemilor semiobiectivi sunt reprezentate de faptul că plasează elevul într-o situație cognitivă cu un grad de complexitate mai ridicat decât reușesc să o facă itemii obiectivi și încurajează elevul în aprofundarea noțiunilor învățate crescând viteza de operare cu acestea. De asemenea, cresc claritatea, concizia și acuratețea exprimării.

Dezavantajul utilizării acestui tip de itemi este reprezentat de faptul că proiectarea lor necesită mult timp și uneori răspunsul la o întrebare depinde de răspunsul la subîntrebarea anterioară.

C. Evaluarea predictivă se realizează la începutul unui program de instruire sau la începutul unui nou ciclu curricular, la începutul anului școlar.

Acest tip de evaluare urmărește stabilirea nivelului de pregătire al elevilor și îl ajută pe profesor să identifice nivelul de achiziții al elevilor. Evaluarea predictivă îndeplinește funcția de diagnosticare și prognosticare, de pregătire a noului program de instruire.

D. Evaluarea orală este o metodă tradițională de evaluare care se realizează printr-o conversație pe baza căreia cadrul didactic stabilește cantitatea informației și calitatea procesului și produsului activității de învățare în care a fost implicat elevul.

Prin această metodă de evaluare se favorizează dezvoltarea capacității de exprimare orală a elevilor, se asigură posibilitatea realizării imediate a observațiilor, se asigură feedbackul mult mai rapid și se facilitează evaluarea unor trăsături de personalitate.

Totuși, calitatea răspunsului pe care îl dă elevul poate fi influențată de starea emoțională a acestuia.

E. Instruirea asistată de calculator reprezintă procesul prin care sistemul educațional este susținut și modelat, cu ajutorul mijloacelor tehnologice moderne, în procesul de predare, aplicare, consolidare, sistematizare și de verificare a cunoștințelor. Instruirea asistată de calculator este o alternativă la metodele clasice de predare, învățare și evaluare.

Implicațiile psihopedagogice ale instruirii asistate de calculator în activitatea didactică desfășurată cu elevii cu dizabilități sunt: stimularea interesului față de nou prin creșterea gradului de

implicare interactivă a elevilor în activități, stimularea imaginației prin dezvoltarea abilităților de autoghidare și realizarea de materiale educaționale conforme cu nevoile elevilor. De asemenea, contribuie la dezvoltarea gândirii logice prin prezentarea de materiale educaționale structurate, stimularea de fenomene și procese, eficiență și optimizare a procesului de predare prin exemplificări multiple.

În plus, instruirea asistată de calculator este importantă deoarece permite înregistrarea progresului și realizarea unei evaluări obiective a performanței elevilor, conduce la eficiență și optimizare a procesului de predare prin exemplificări multiple și facilitează creșterea calității actului educațional.

Principalele obiective ale învățării asistate de calculator sunt: identificarea situațiilor în care se poate aplica metoda, în alternanță cu metodele clasice, cunoașterea unor softuri educaționale, cunoașterea avantajelor și limitelor utilizării instruirii asistate de calculator și perfecționarea competențelor de utilizare a calculatorului în procesul de instruire.

Instruirea asistată de calculator include predarea unor lecții de comunicare de noi cunoștințe, sistematizarea noilor cunoștințe și verificarea automată a unei lecții.

Este important să reținem că profesorul nu este înlocuit de calculator, dar prin intermediul facilităților oferite de către sistemul informatic, demersul pedagogic este reconceptualizat, iar elevului i se va permite accesul la noi informații prezentate în mod divers.

Instruirea asistată de calculator aduce un plus educației, atâta timp cât se ia în considerare o abordare constructivă, nu se abuzează de mijloacele informatice și se respectă particularitățile de dezvoltare ale copiilor.